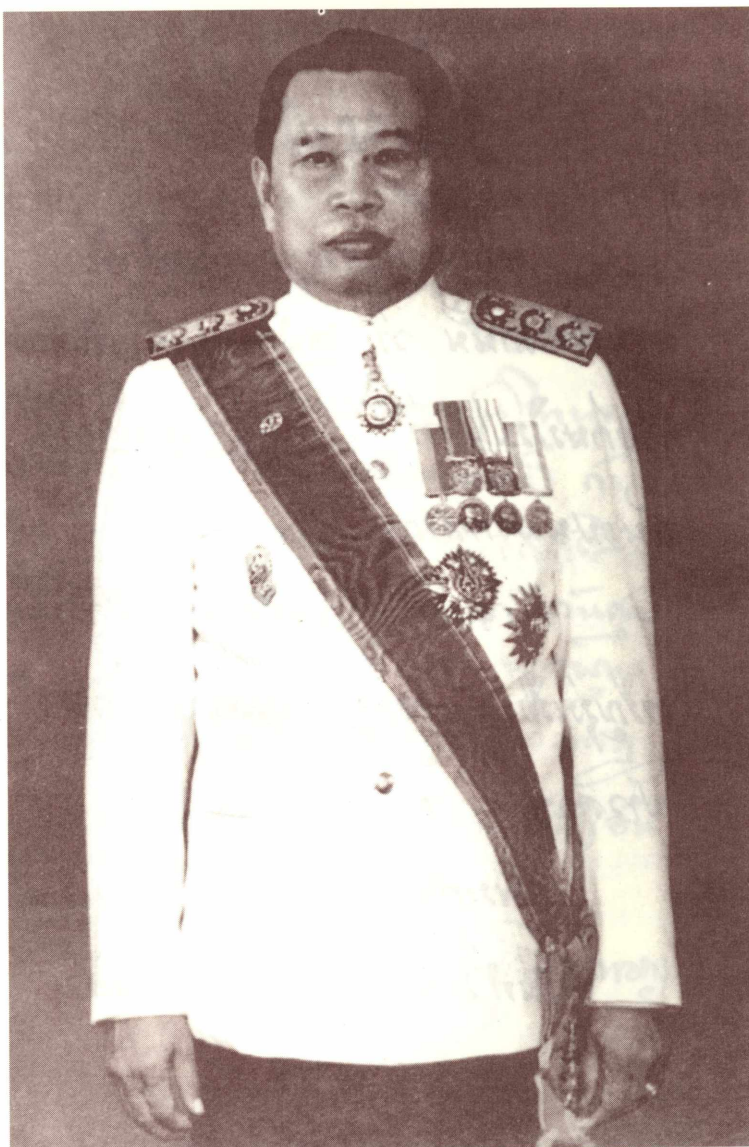

หนังสือคุณธรรม

ศ.ดร. พนม สมิทานนท์

พนม สมิทานนท์

ศาสตราจารย์ ดร.พนม สมิตานนท์

มโหรี

ขอให้นักแสดงรอนายพันตรีเพ็ญ
ทามที่ชื่อนี้ ว่า 'สมีทานนท์' (เขียนแบบ
หัวอักษรโรมัน ว่า "Somitānanda")
อันเป็นมงคลนาม

ขอให้สกลสมีทานนท์มีความ
เจริญรุ่งเรืองมั่นคงอยู่ในกุศลสมาธิทั่ว
ปาวสาน ฯ

พระที่นั่งอัฐตนาคุณมณเฑียร
วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานนามสกล

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ.
๒๕๑๑

รทท.ทอม บวรช้อย ทอพน.ไพฑูริย
ของสรีรวิทยา (เพื่อหนังสือพิมพ์) กับ
ทอ (นักร้อง) ของสรีรวิทยา ซึ่งเกิดเมื่อ
พ.ศ. ๑๓๖๑-๑๓๖๒ ตรงกับวันศุกร์
ที่ ๑๕ เดือน ๓ ค่ำปี ๑๑ พระพุทธ
ศักราช ๒๕๕๓-๒๕๕๔-๒๕๕๕-๒๕๕๖
ว่า "พหุ" (สรีรวิทยา) อัน

เป็นนามของ ทอ

ขอจงมีความดีใจและดีใจ รุ่งเรือง

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าอักษราภิเศก
กรมหลวงนครราชสีมา ทรงพระกรุณาประทานนาม

ประวัติการทำงานโดยย่อ

กระทรวงธรรมการ

- พ.ศ. 2477 อาจารย์ประจำกรมศึกษาธิการ
พ.ศ. 2478 อาจารย์ โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมแม่โจ้
และ โรงเรียนมัธยมวิสามัญเกษตรกรรม จังหวัดเชียงใหม่

กระทรวงเกษตรธิการ

- พ.ศ. 2481 อาจารย์โท วิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2482 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
และหัวหน้าสถานีทดลองและส่งเสริม ภาค 5
พ.ศ. 2485 ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์
และหัวหน้าสถานีทดลองแม่โจ้
พ.ศ. 2487 ผู้อำนวยการสถานศึกษาเกษตรศาสตร์

กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ. 2492 อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนเกษตรกรรมแม่โจ้
พ.ศ. 2495 อาจารย์ประจำกรมศึกษาธิการ และ IDM. Chachoengsao
Educational Pilot Project (UNESCO)

กระทรวงเกษตร

- พ.ศ. 2497 อาจารย์เอก กรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2500 ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักนายกรัฐมนตรี

- พ.ศ. 2502 ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

- พ.ศ. 2512 ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ และผู้อำนวยการอาชีพ
พ.ศ. 2513 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้อำนวยการอาชีพ
พ.ศ. 2516 รักษาการผู้อำนวยการ

บทนำของผู้รวบรวมเรียบเรียง ...รำลึกถึง คุณพ่อ ศ. พนม

ศ. ดร. พนม สมิตานนท์ เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปใน มก. (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน) ในสมัยนั้น มักกล่าวถึงย่อ ๆ ว่า ศ. พนม หากนับถึงวันที่ 17 มี.ค. พ.ศ. 2553 จะอายุครบ 100 ปี จึงเป็นที่มาของการจัดกิจกรรมการเสวนาและนิทรรศการ “หนึ่งศตวรรษ ศ. ดร. พนม สมิตานนท์” (รำลึกถึง ศ. พนม) ในครั้งนี้

จากแนวความคิดที่ว่า ควรจัดทำเอกสารไว้เป็นที่ระลึกในโอกาสดังกล่าว จึงได้จัดรวบรวมข้อเขียนหรือบันทึกจากผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ ศ. พนม ในฐานะต่างๆ ทั้งเพื่อนร่วมงาน ศิษย์ ญาติ รวมทั้งลูกหลานบางคน ที่ได้ร่วมแสดงความรำลึกถึงด้วยการเล่าถึงเรื่องราวต่างๆ ในมุมมองและประสบการณ์ต่าง ๆ ของแต่ละท่าน ที่เกี่ยวกับ ศ. พนม เพื่อประกอบการเสวนาและชมนิทรรศการ ตามรายชื่อ ทำียบทหานี้

ในฐานะผู้รวบรวมจัดทำหนังสือ จึงขอชี้แจงถึงเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายและที่มาของการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ รวมทั้งร่วมแสดงมุมมองที่มีต่อ ศ. พนม ในฐานะที่เป็นบุตรคนหนึ่งด้วย ดังนี้

ประการแรก โดยการเสนอแนะของพี่สาวคนโต (นางเมธิณี ณ เชียงใหม่) ที่ปรารถนาว่า ในวาระเช่นนี้ควรจะมีการจัดกิจกรรมเพื่อรำลึกถึงท่าน เพื่อให้บรรดามิตรญาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกๆ หลานๆ ได้แสดงออกถึงความเป็นผู้กตัญญูตเวที คือ รู้คุณและตอบแทนคุณแก่ผู้ที่เคยมีอุปการะ รวมทั้งแสดงความเคารพต่อบุคคลที่ควรเคารพ เพื่อเน้นถึงความสำคัญของการกระทำที่ทำได้แล้ว ย่อมเป็นมงคล เป็นความสุขสวัสดิ์แก่ผู้กระทำ และต่อมาได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะบุคลากรส่วนหนึ่งของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มก. ซึ่งได้เห็นพ้องต้องกันว่า ควรส่งเสริมและร่วมกันจัดกิจกรรมนี้ โดยมีพี่สาวคนรอง (รศ.ดร. มณฑารพ จักกะพาก) เป็นผู้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสำนักส่งเสริมฯ

ประการที่สอง การจัดกิจกรรมครั้งนี้ ไม่ได้มีเจตนามุ่งหวังที่จะเทิดทูนบูชาหรือยกย่องว่า ศ. พนม เป็นยอดบุคคลที่วิเศษเลิศเหนือกว่าผู้อื่นแต่อย่างใด รวมทั้งไม่มีเจตนาที่แสดงว่า ลูกหลานมีความกตัญญูเป็นอย่างยิ่ง หรือแสดงว่า เป็นผู้ที่สูงส่งฉลาดรอบรู้กว่าใคร แต่ประการใด แต่มุ่งหวังว่า การสรรเสริญและยกย่องบุคคลธรรมดาที่มุ่งมั่นกระทำสิ่งต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น เป็นประโยชน์ต่อสังคมตลอดมาในช่วงชีวิตของคนคนหนึ่ง ด้วย

ความอดสาหัสวิริยะ ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย ดังเช่น ศ. พนม ผู้นี้ สมควรที่จะได้รับการกล่าวถึงและแจ้งให้ได้รับรู้โดยกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะในสังคมไทยปัจจุบัน ที่ไม่ค่อยจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญแก่บุคคลผู้ที่ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและแก่สังคม ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าการมุ่งทำตนให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดีงาม ควรถือปฏิบัติโดยทั่วไป ซึ่ง จะช่วยให้สังคมไทย มีความเจริญก้าวหน้าและมีความสุขมากขึ้นได้

ทั้งนี้ จากการที่ได้รับรู้จากข้อเขียนจากหลายๆ ท่านในหนังสือนี้จะทำให้ได้รับทราบว่าได้ชี้แจงไว้ทั้งสองประการข้างต้นนั้นไม่เกินเลยความจริงแต่อย่างใด

รายชื่อผู้ที่ได้มีข้อเขียนร่วมแสดงความรำลึกถึง อ.พนม ในโอกาสงาน “หนึ่งศตวรรษ ศ.ดร.พนม สมิตานนท์” มีดังนี้

1. ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี
(มก. รุ่น 11)
2. ศ.ดร.ประเสริฐ ณ นคร
(ศิษย์เก่า UPLB, Cornell University อดีตอาจารย์ แม่ใจ และ มก.)
3. ดร.พินิต สุวรรณะษฐา
(แม่ใจรุ่น 10, มก. รุ่น 5)
4. ศ.ดร.สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน
(มก. รุ่น 11 และศิษย์เก่า Cornell University)
5. อ.สุนทร สีหะเนิน
(แม่ใจ รุ่นที่ 7)
6. ศ.ดร.บุญธรรม จิตต์อนันต์
(มก. รุ่น 13)
7. ศ.ดร.ไสว พงษ์เก่า
(แม่ใจ รุ่น 14 มก. รุ่น 14 และศิษย์เก่า UP. LB)
8. พันเอกสุรินทร์ หิรัญบุรณะ
(แม่ใจ รุ่น 15)
9. ผศ.พุม ขำเกลี้ยง
(มก. รุ่น 14)

10. รศ.ไพฑูรย์ ไพรีพ่ายฤทธิ์
(แม่โจ้รุ่น 16 และ มก. รุ่น 14)
11. ศาสตราจารย์ วิจิตร อวະกุล
(มก.รุ่น 16)
12. ดร.สุทัศน์ ศรีวัฒนพงษ์
(มก. รุ่น 16)
13. คุณวราภรณ์ คำบุญเรือง
(มก. รุ่น 19)
14. นาวาอากาศเอกนิมิตร สมิตานนท์
(น้องชาย)
15. นางนิตยา มอริส (สมิตานนท์)
(น้องสาว)
16. ศ.ดร.พันธ์ทิพย์ รามสูต
(หลานภรรยา)
17. นางเมธิณี ณ เชียงใหม่
(บุตรสาว) (มก. รุ่น 19)
18. รศ.ดร.มณฑารพ จักกะพาก
(บุตรสาว) (มก. รุ่น 19)
19. นายสัญญา สมิตานนท์
(หลานลุง)
20. นางพนมนัดดา ลีลาศเจริญ
(หลานปู่)
21. กัปตันเอกนาถ ณ เชียงใหม่
(หลานตา) (มก. รุ่น 44)
22. ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์
(หลานปู่) (มก. รุ่น 54)

ในโอกาสนี้ ขอกล่าวในนามของลูกๆ และบรรดาหลานเหลนของ ศ.พนมว่า พวกเรา ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มก.และบุคคลากรเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านที่ได้ร่วมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมตลอดทั้งบุคคลทุก ท่านผู้ได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

ในท้ายสุดนี้ ในฐานะที่เป็นลูกชายคนหนึ่งขอแสดงมุมมองถึงสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอน รวมทั้งการกระทำที่เป็นต้นแบบของคุณพ่อ ศ.พนม เท่าที่จำได้และนึกได้ในช่วงอายุย่างหกสิบปี ดังนี้

ข้อ 1 คุณพ่อพูดว่า “เราคิดยังไง ถึงไปทะเลาะกับผู้หญิง” อันนี้เกิดนานแล้วสมัยวัยรุ่น จะไม่เล่าในรายละเอียด แต่จากคำนี้ เป็นประโยชน์ในชีวิตการทำงาน เพราะการทำงานต้องติดต่oprสานงานทำงานร่วมกับผู้หญิง ซึ่งทำให้ยับยั้งชั่งใจได้ว่า เป็นลูกผู้ชายอย่าทะเลาะกับผู้หญิง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะถูกหยามเหยียดสตรีเพศ แต่ได้คิดว่าเราเป็นเพศชายอย่าได้ข่มเหงเพศหญิง เพราะเราในสังคมไทยถือว่าต้องอดทนมากกว่าเพราะแข็งแรงกว่า

ข้อ 2 คุณพ่อบอกว่า “ไม่ช่วยพายก็อย่าขวางเรือหรืออย่าเอาเท้าราน้ำ” ทำให้ต้องระลึกว่า ถ้าไม่ช่วยให้ดีขึ้น ก็อย่าทำให้เลวลง” ไม่ว่าจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบใจ ไม่ถูกใจ ซึ่งนำไปใช้ได้ทั้งในชีวิตประจำวันและในชีวิตการทำงาน รวมทั้งการดำรงวงศ์ตระกูล คือหากไม่สามารถทำให้เจริญรุ่งเรืองมากขึ้นได้ ก็อย่าทำความเสื่อมเสียชื่อเสียงให้เกิดขึ้น ทำให้ต้องระมัดระวังในการทำตัวและวางตัวให้เหมาะสมอยู่เสมอ

ข้อ 3 คุณพ่อทำตัวให้เป็นตัวอย่างให้เห็นจากการกระทำและเรียนรู้ว่า การกระทำใดเป็นสิ่งที่ดีที่ควรปฏิบัติแล้ว ชีวิตจะเป็นสุขและมีความก้าวหน้า

เรื่องแรกคือ ความซื่อสัตย์สุจริตโดยเฉพาะในหน้าที่การงาน ไม่ทุจริตคดโกงหรือเอาเปรียบสถาบัน(ที่ทำงาน)และบุคคลอื่น อันนี้ได้กับตัวเอง ทำให้ยืนหยัดได้อย่างภูมิใจว่าไม่มีใครมาต่อว่าได้ในเรื่องทุจริตแม้จะออกจากการงานมาแล้วถึงหกปีกว่าแล้ว เรายังมีคนทักทายเคารพตามควร แม้จะไม่มีอำนาจวาสนาแล้ว บางคนยังไม่เคยดูแลบังคับบัญชาในงานด้วยซ้ำไป คือถือตามที่คุณพ่อประพฤติ ด้วยเห็นว่าการรับราชการไม่ได้ทำให้คุณพ่อร่ำรวย มีฐานะดีมากขึ้นเลย ทำงานราชการแบบจน ๆ อยู่บ้านหลวงมาตลอด กว่าจะปลูกบ้านเป็นของตัวเองได้ก็ใกล้เกษียณและอาศัยทุนจากที่ดินที่ผ่อนซื้อไว้เอง ทำให้ตั้งใจไว้ว่าจะไม่รับราชการเพราะคงต้องจนอย่างคุณพ่อ

เรื่องที่สอง ไม่เล่นการพนัน เพราะรู้ดีว่าการพนันไม่เคยเป็นผลดีแก่ผู้เล่น ไม่ก่อกวนหนี้สิน หรือกู้ยืมเงินจนเกินตัว ไม่ขอกู้ยืมจากบุคคลอื่น ถ้าจำเป็นก็กู้เงินในระบบ เช่นการกู้จากเงินสวัสดิการหรือสหกรณ์ที่ทำงานและจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินด้วย เคยรู้แต่ว่าคุณพ่อซื้อสลากกินแบ่งครั้งละไม่มากเพียงสองสามใบ นานนานครั้ง ไม่ได้เอาจริงเอาจัง ไม่เคยทราบดีว่าเล่นหวยได้ดินเลย

เรื่องที่สาม ให้ความสำคัญต่อครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภรรยาและบุตร ในฐานะที่เป็นผู้นำครอบครัว ต้องรับผิดชอบและเป็นที่พึ่งให้แก่ลูกเมีย ให้อยู่สุขสบายตามควรแก่ฐานะและอัตราภาพ สิ่งใดที่จะทำให้เดือดร้อนต้องละเว้นงดเว้นไม่ปฏิบัติ มีแต่ที่จะทำให้มีความสุข สนับสนุนความก้าวหน้า รวมทั้งเรื่องซู้สาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่ทำงาน จะทำให้หน้าที่การงานเสียไป ซึ่งเป็นอันตรายต่อวิชาชีพอย่างมากทั้งนี้จากการที่ได้รับรู้รับฟังมา

เรื่องที่สี่ ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์แก่ญาติ ทั้งญาติข้างฝ่ายตนและญาติข้างฝ่ายภรรยาตลอดจนถึงญาติมิตรสหาย แม้กระทั่งเพื่อนลูก โดยเน้นหนักในเรื่องการส่งเสริมในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ต้องใช้ทรัพย์สินเงินทองมากมายนักเพราะคุณพ่อไม่ได้มีฐานะที่ดีแต่อย่างใด ทั้งนี้จากการที่ได้รับรู้เรื่องราวเหล่านี้มาตั้งแต่เด็กจนโต นับตั้งแต่การส่งเสียให้น้องตัวและน้องภรรยาได้รับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาจนเข้าทำงาน การช่วยติดต่oprะสานให้หลานภรรยา ลูกเพื่อน เพื่อนลูกไปเรียนต่อที่ฟิลิปปินส์ซึ่งไม่ถนัดเลยสำหรับยุคนั้นสมัยนั้นที่ต้องเดินทางโดยทางเรือและการติดต่อได้ใช้ทางจดหมายไม่มีความสะดวกด้านการบินหรือโทรศัพท์มือถือแม้กระทั่งอีเมลเหมือนสมัยนี้ ข้อเท็จจริงเหล่านี้สามารถสอบถามจากบรรดาลูก ๆ คนโตของคุณพ่อ ศ.พนมได้ ทำให้ได้รับรู้ว่าการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นนั้นเป็นความสุขสบายใจได้อย่างหนึ่ง

สรุปว่าสิ่งเหล่านี้ได้เรียนรู้มาจากการวางตัวประพฤติตัวของคุณพ่อ ซึ่งได้ถือเป็นแบบอย่างและได้พยายามที่จะทำตามให้ได้บ้าง

จากสี่เรื่องข้างต้น อ่านแล้วดูเหมือนว่า ผู้เขียนจะเป็นคนดีวิเศษ จะเป็นคนอะไรที่ดูเหมือนคุณไม่โอ้อวดว่าตนเองนั้นวิเศษ แต่จะแสดงเฉพาะว่าเรื่องที่ดีที่ควรนั้นควรทำอย่างไร เรื่องแบบใดที่ควรละเว้น ส่วนเรื่องที่ไม่ดีของตัว ที่ไม่ควรเป็นแบบอย่างและคุณพ่อก็ไม่ได้สอนไว้ก็มี อาทิเช่น เรื่องดื่มเหล้า สูบบุหรี่ อันนี้ปานนี้ก็ยังไม่ลดละเลิก แม้ว่าคุณพ่อไม่นิยมการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ ไม่เคยทำเป็นตัวอย่าง แต่ทำเอง ก็เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีเลยสำหรับลูกหลาน แต่ทั้งหมด